

תמונת מצב חודשית

דן אנד ברדסטריט

ספטמבר 2017

אין לשכפל דו"ח זה, במלואו או בחלקו, בכל צורה שהיא. דו"ח זה נמסר לידיך ע"י דן אנד ברדסטריט (ישראל) (דן אנד ברדסטריט), ומיועד לשימושך הבלעדי לסיוע בהחלטות עסקיות בלבד. דן אנד ברדסטריט אינה ערבה לדיוק המידע בדו"ח ואינה אחראית לכל הפסד או נזק אשר יגרם לחברה או נציגיה כתוצאה מתהליך איסוף המידע ומסירתו. מוצר זה נהנה מהגנת זכויות יוצרים וכל העתקה ולא שימוש בלתי מורשה מהווה הפרת זכויות. דן אנד ברדסטריט (ישראל) (c) 2016

1. ענף הגומי – תמונת מצב

ענף הגומי נחשב לענף תעשייה מסורתית, המורכב מעשרות עסקים פעילים, בהם: מספר מועט של חברות גדולות, חלקן בבעלות קיבוצים, מספר מועט של חברות בינוניות, והיתר – חברות ועסקים קטנים. רוב החברות בענף הינן יצרניות, לפיכך עיקר מוצרי הגומי הנמכרים מקורם בייצור מקורי. המוצרים נמכרים לתעשייה, כאשר רוב החברות מגדרות עצמן מהתלות בתעשיית יעד ספציפית, באמצעות הפצת מוצרי הגומי למספר תעשיות. כך מפיצות לתעשיית הרפואה, לתעשייה הביטחונית, לתעשיית המים והחקלאות, לתעשיית המתכת, לתעשיית הבניה והתשתיות, לתעשיית הכימיקלים, לתעשיית המזון, להיי-טק ועוד. המוצרים המסופקים כוללים אטמים, לוחות, יריעות, סרטים, מוטות, צינורות, רצועות, מסועים ועוד. השוק המקומי מהווה יעד לכ-60% מהמכירות המצרפיות בענף, לצד יצוא בהיקף של כ-40% מהמכירות הענפיות. בענף הגומי בישראל (לא כולל תעשיית הצמיגים) מועסקים כ-2,000 עובדים.

שלוש תעשיות מהוות ביחד יעד לכ-64% מהמכירות בענף הגומי:

- **תעשיית הרפואה** – כוללת יצרניות ציוד ומכשור רפואי ויצרניות תרופות – תעשיית יעד זו הינה מוטת יצוא, ועל כן בעלת השפעה חיובית על צמיחת ענף גומי.
- **התעשייה הביטחונית** – כוללת את משרד הביטחון, וכן יצרניות מערכות וציוד לחימה – מוצרי הגומי המשמשים תעשייה זו: יריעות (להסוואה והסתרה), חלקי גומי לחלקים תעופתיים, גומיות לציוד לחימה (כגון משקפות לראיית לילה), ציוד מיגון (מסיכות אב"כ) ועוד. החברות בתעשייה זו הינן מוטות יצוא, ועל כן בעלות השפעה חיובית על צמיחת ענף הגומי. מנגד, שימושי תקציב משרד הביטחון משתנים משנה לשנה, ועל כן בשנים מסוימות מהווה השפעה שלילית על צמיחת ענף הגומי.
- **תעשיית המים והזרמים (חקלאות)** – כוללת יצרניות מערכות השקיה וטפטפות, וכן חברות לטיפול וסינון במים – מוצרי הגומי משמשים בתעשייה זו טפטפות, צינורות, מסננים, בקרים, מדי מים ועוד. תעשיית יעד זו הינה מוטת יצוא, ועל כן בעלת השפעה חיובית על צמיחת ענף הגומי.

מכאן שאיתנות ענף הגומי, כמו גם פוטנציאל הצמיחה שלו, נגזרים מאיתנות ומקצב הצמיחה של תעשיות היעד, בעיקר תעשיות הרפואה, הביטחון והמים והזרמים. תעשיות אלה מוטות יצוא, אך חלקן ניצבות בפני אתגרים: כך התגברות הלחצים לצמצום תקציבי הביטחון בעולם בצל האטה כלכלית עלולים להביא לירידה בהיקף יצוא מערכות לחימה מישראל בשנים הבאות. בנוסף, על אף העלייה העולמית בביקוש לפתרונות בחסכון מים, החברות המקומיות בתעשיית המים והזרמים, שמייצאות את מרבית מוצריהן, הציגו בשנים האחרונות קצב צמיחה נמוך ביחס לקצב הצמיחה העולמי. פיזור תעשיות היעד מצד ענף הגומי, כמו גם איתנות החברות המובילות בתעשיות היעד העיקריות, הביאו בשנים האחרונות לאיתנות גם בקרב ענף הגומי המקומי.¹ ההיקף הכספי המצרפי של מוצרי הגומי שנמכרו לתעשייה התייצב בשנת 2016 על כ-900 מיליון ₪¹, לאחר שעד לפני 3 שנים נאמד בסכום גבוה יותר, של כ-1 מיליארד ₪. הירידה בפדיון הענפי נובעת מירידה בביקוש מצד התעשייה הביטחונית למוצרי מיגון אב"כ, בעקבות ירידה במידת האיום לתקיפה כימית בשנים האחרונות.

1.2 שרשרת הערך

¹ לא כולל את פעילות ענף הצמיגים, ובפרט את 'אליאנס חברה לצמיגים' שלה מחזור מאוחד שנתי של כ-1.35 מיליארד ₪ בשנה, רובו מפעילות יצוא, המתבצע באמצעות חברות בנות בחו"ל.

השחקנים הפעילים בענף נבדלים זה מזה במספר פרמטרים, בהם המודל העסקי לפיו פועלים, חוזק המותג אותו מייצגים, גודלם, והשפעתם הכוללת על הענף.

כך, קיימת אבחנה בין מודל של ייצור מקומי למודל של יבוא, ובקרב היצרנים – בין החזקת מלאי לייצור על פי הזמנות (שרטוט לקוחות). בנוסף, קיימת אבחנה בין תעשיות היעד העיקריות, אליהן מסופקים מוצרי הגומי, בין חברה לחברה.

התפתחות קבוצות חברות בעלות מיקוד עסקי דומה:

- מיקוד במוצרים רפואיים – כולל את החברות: 'דגניה סיליקון', 'שלאון' (לאחר שהחלה בשנת 2016 בייצור מזרקי אטרופין על בסיס חוזה אספקה ל-FDA האמריקאי) ועוד. חברות אלה נדרשות לעמוד בדרישות FDA ולקבל אישורים למוצריהן, היות וחלקם מיועדים להחדרה לגוף, או משמשים בתהליך ייצור מכשור רפואי או תרופות. 'דגניה סיליקון' נחשבת לשחקנית הגדולה ביותר בענף וחולשת על עיקר קטגוריה זו.
- מיקוד במוצרים ביטחוניים – כולל את החברות: 'גומיאן', 'גומי כהן', 'ס.ק.מ. ארונאוטיקה', 'ת.ג.ל. תעשיות', וכן את יצרניות ציוד מיגון האב"כ 'סופרגום' ו-'שלאון' (בנוסף לתחום פעילותה החדש בתחום הרפואי). חברות אלה נדרשות לעמוד בדרישות ותקני בטיחות גבוהים, דבר המהווה חסם כניסה גבוה לכניסה לנישה זו מצד חברות אחרות. 'גומיאן', 'גומי כהן' ו-'ס.ק.מ.' מתמחות באספקת חלקי גומי המשמשים פריטים ואביזרים ביטחוניים ותעופתיים, 'ת.ג.ל.' מתמחה בייצור גלגלי מרכב זרי הנעה לטנקים. 'סופרגום' ו-'שלאון' ממוקדות פעילות בייצור מוצרי מיגון אב"כ, בפרט עבור משרד הביטחון, ועל כן חשופות יותר לזעזועים בפעילותן (בהתאם לביקוש למסכות אב"כ על רקע אירועים ביטחוניים משתנים).
- מיקוד במוצרי אטימה – כולל את החברות: 'טכנו-עד', 'גום-טק', 'גומספיד' ועוד. קטגוריה זו כוללת פעילות ענפה של יבוא, כאשר חלק מהחברות מייצגות חברות בינלאומיות בתחום. המוצרים המסופקים הינם בעיקר מוצרים סטנדרטיים, כגון: אטמים למיניהם, אורינגים, יורינגים, מחזירי שמן ועוד. כמו כן, מוצרי אטימה בהתאם לשרטוט לקוח. החברות הפעילות בקטגוריה זו מתחרות ביניהן על נתחי אחיזתן בשוק ומתמודדות גם עם חברות הידראוליקה ופנאומטיקה המספקות מוצרי אטימה כחלק מפתרון כולל².
- מיקוד במוצרי גומי לרכב – כולל את החברות: 'איי אר פי סי', 'וולטקס', 'א.ט.ם.' ועוד – חברות אלה ממוקדות באספקת מוצרי לענף הרכב – לרבות תושבות מנוע, תושבות תיבת הילוכים, אטמי שמן למיניהם ועוד. חלק קטן מפעילות מופנה לאספקת מוצרי גומי גם לתעשיות יעד נוספות.
- מיקוד במסועים – כולל את החברות: 'שיפר-מגם', 'יצחק צרפתי ובנו', 'גלפרטס' ועוד³. 'שיפר מגם' חולשת על עיקר קטגוריה זו, ומוצריה מופצים גם על ידי חברת 'גומי תל אביב', אשר נחשבת לחברת סחר המפיצה מוצרים כמעט מכל הקטגוריות לעיל.

הביקוש למוצרי גומי בתעשייה

² חברות הידראוליקה ופנאומטיקה בולטות בישראל: ליא, גיי גיי ירום גטר, אצמה, אפל ובניו, אייזנברג ועוד. חלקן מייבאות מוצרי אטימה מחו"ל ובכך מתחרות בשחקניות מענף הגומי המקומי. יחד עם זאת, היקף מוצרי האטימה מגומי המסופק מצד חברות אלה הינו זניח ביחס לסך פעילותן (אינו מהווה פעילות הליבה של חברות אלה). על כן אינן נתפסות כשחקניות מענף הגומי. בנוסף, חלקן רוכשות מוצרי אטימה מספקיות מענף הגומי – פעילות זו יכולה להיתפס גם כענף יעד נוסף לאספקת המוצרים עבור ענף הגומי.

³ חברה נוספת העוסקת ביבוא ושיווק מסועים (לצד פעילויות שאינן גומי): 'רשף המפרץ'. הסקירה לא מתמקדת בקטגוריית המסועים, אולם היות ומדובר בחלק (קטן) מתעשיית הגומי – החברות לעיל ראויות לאזכור.

הביקוש למוצרי גומי מורכב מתעשיות היעד עבורן מיועדים המוצרים. שלוש תעשיות מהוות ביחד יעד לכ-64% מהמכירות בענף הגומי – תעשיית הרפואה, התעשייה הביטחונית ותעשיית המים והזורמים:

- תעשיית הרפואה – כוללת יצרניות ציוד ומכשור רפואי ויצרניות תרופות – בהן 'ג'י אי מדיקל סיסטמס', 'סינרון', 'לומניס', 'פיליפס', 'גיוון אימג'ינג', 'טבע' ועוד.
- התעשייה הביטחונית – כוללת את משרד הביטחון, וכן יצרניות מערכות וציוד לחימה – בהן החברות הממשלתיות: 'התעשייה הצבאית לישראל' (המחזיקה ב'עשות תעשיות'), 'התעשייה האווירית לישראל' (המחזיקה ב'אלתא') ורפא"ל, וכן חברת אלביט.
- תעשיית המים והזורמים (חקלאות) – כוללת יצרניות מערכות השקיה וטפטפות, וכן חברות לטיפול וסינון במים – בהן 'נטפים', 'ארד', 'עמיעד מערכות מים', 'נען דן ג'יין' ועוד.

התפלגות מכירות מוצרי גומי לפי תעשיות היעד, שנת 2016 – הערכת D&B

